

KÚRIA

Bfv.II.1011/2015/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. január 14. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt K. M. és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben R. K. II. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 4.B.439/2012/17. számú ítéletét, illetőleg a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.44/2014/6. számú ítéletét R. K. II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Törvényszék a 2014. február 27. napján meghozott és kihirdetett 4.B.439/2012/17. számú ítéletében R. K. II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 1 rb. foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében [2012. évi C. törvény - Btk. - 165.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont].

Ezért öt 1 év - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre ítélte.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját - a szabadságvesztés-büntetés elrendelése esetén - a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

A magánfelek polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

A kétirányú fellebbezés folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2015. február 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozott Bf.44/2014/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét R. K. II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta:

a terhelt által megvalósított bűncselekmény megnevezésének törvényhelyét az 1978. évi IV. törvény - korábbi Btk. - 171.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontjában állapította meg.

A kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 év 5 hónapra súlyosította. Mellőzte a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezést.

A bűnügyi költség viselése tárgyában pótlólagos döntést hozott.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

II. Az ügyben meghozott első-, és másodfokú határozat ellen R. K. II. rendű terhelt - védője útján - nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§ (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított okokból, mert az eljáró bíróságok a II. rendű terhelt bűnösségét a halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg; ezáltal törvénysértő büntetést szabtak ki vele szemben.

A felülvizsgálati indítvány indokolása szerint a II. rendű terhelt az ítéletben foglalt szakmai szabályok hatálya alatt nem állt, ezért cselekménye szakmai szabályszegés hiányában nem is minősíthető foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésnek.

Utalt arra is, hogy ha mégis megállapítható lenne a foglalkozási szabályszegés, akkor sem áll fenn okozati összefüggés a II. rendű terhelt által kifejtett cselekmény és a halálos eredmény bekövetkezése között. A jelen esetben - ahogyan azt az ítélet ugyanis rögzíti - nem állapítható meg, hogy a rakomány nem megfelelő rögzítése miatt dőlt össze az állvány, vagy pedig az állvány dőlt össze először és emiatt szakadtak el a spaniferek, az oksági folyamat tehát tisztázatlan, nincs egyértelműen bizonyítható okozati összefüggés a II. rendű terhelt vonatkozásában.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az adott ügyben álláspontja szerint az okozatosság - a feltételek egyenértékűségének elmélete alapján - azért áll fenn, mert mindkét terhelt magatartása szükséges volt a halálos eredmény bekövetkezéséhez, mivel abban legalább annyi szerepe volt a rakomány nem megfelelő rögzítésének, mint a faállvány szállítás céljára történő alkalmatlanságának.

A felülvizsgálati indítványban foglaltak szerint a védelem a

másodfokú bíróságnak ezzel az indokolásával nem ért egyet.

E körben előadta, hogy az eredménnyel való pusztá összefüggés nem elegendő az okozatosság megállapításához, a büntetőjogi felelősség megállapításához szükséges maga az okozás. A körülmények közül tehát első lépésben ki kell emelni az okokat (okazonosító mércék, második lépésben pedig a behatárolt lehetséges okok közül meg kell határozni a jogi felelősség megállapítása szempontjából külön értékelendő okokat (okszűrő mércék).

Sem a magyar büntető anyagi és eljárásjog, sem pedig a Kúria joggyakorlata nem tartalmaz olyan kötelező érvényű előírást, ami alapján a bíróságoknak valamely mércét kötelezően alkalmazni kellene.

A másodfokú bíróság által hivatkozott (szükségszerű) feltételek egyenértékűségének elmélete csupán egy mérce a sok közül, ennek a mércenek a hibája, hogy túl széles körben húzza meg az okok körét egy konkrét eredmény ésszerű vizsgálatához.

Kifogásolta, hogy a Győri Ítélet tábla az oksági érvelésben nem választotta el egymástól az okazonosítást és az okok szűrését, valamint az egyéb törvényi tényállási elemek értékelését, ami következtelen megállapításhoz vezetett a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása körében.

Álláspontja szerint nem állapítható meg jelen ügyben, hogy a baleset akkor is minden kétséget kizáróan bekövetkezett volna, ha a rakomány megfelelően rögzítve lett volna. Nem tisztázott, hogy a szállításra használt faállvány akkor is összedőlt volna, ha a rakomány kellőképpen rögzítésre kerül.

Az igazságügyi szakértői véleményekből sem állapítható meg az, hogy a szállítás során alkalmazott faállvány olyannyira alkalmatlan lett volna a szállításra, hogy az okként szerepeljen az oksági folyamatban. Ennek következtében pedig az okozatosság hiányában a II. rendű terhelt cselekménye nem vonható a bűncselekmény kategóriájába.

A Legfőbb Ügyészség BF.1116/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a tényállást sérelmező részében törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

A legfőbb ügyészi álláspont szerint törvényben kizárt a felülvizsgálati indítványnak az a része, amely a rakomány megfelelő rögzítése esetén az állvány összedőlésének a tisztázatlanságát, a szakértői vélemények alapján az állvány szállításra alkalmasságát és ezáltal az oksági folyamatban betöltött szerepét vitatja, mivel az valójában a bizonyítékok felülmérlegelésén és a tényállás megalapozottságának kifogásolásán keresztül, eltérő tényállás megállapítására irányul.

A felülvizsgálati indítványnak az ok-okozati összefüggés hiányára, ezáltal a bűncselekmény hiányára vonatkozó része ugyanakkor nem alapos.

A II. rendű terheltnek felrótt szabályszegések és a bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés megállapítható, ekként a

terhelt bűnösségének megállapítása a büntető anyagi jog szabályait nem sérti.

A Legfőbb Ügyészség ekként a II. rendű terhelt bűnösségére vont helyes következtetésre, valamint a törvényes jogi minősítésre és büntetéskiszabásra figyelemmel a felülvizsgálattal támadott határozat hatályában való fenntartását indítványozta.

II/1. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapulvétele mellett egyrészt a védő felülvizsgálati indítványában megjelölt - tartalma alapján valójában kizárólag a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423.§ (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

Ennek során azt állapította meg, hogy R. K. II. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítvány alaptalan.

A Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - egyebek mellett - akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. A védő ilyen anyagi jogi szabálysértésre hivatkozott, amikor azt állította, hogy nem valósult meg a II. rendű terhelt részéről foglalkozási szabályszegés, ami a bűncselekményt megállapíthatóvá tenné.

A Kúria az álláspontjának a kialakítása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a tényálláshoz kötöttség érvényesül, ami azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

Helytálló a Legfőbb Ügyészség átiratának az a megállapítása, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint az ítéletszerkesztési hiba folytán az indokolás más részében szereplő ténymegállapítások is az irányadó tényállás részét képezik (BH 2006.392).

Ilyennek tekintendők a költségkímélés miatt a vasállványok helyett a szállításra alkalmatlan faállványon történő szállítással összefüggésben az elsőfokú ítélet 14. oldal utolsó és a 15. oldal első bekezdésében rögzített megállapítások is.

Az elsőfokú ítélet az 5. oldalon tartalmazza a baleset okait. Külön rögzíti, hogy a baleset bekövetkeztében a rakomány nem megfelelő rögzítése mellett ugyanakkora szerepet játszott a szállítás céljára készített állvány alkalmatlansága. Tartalmazza azt is, hogy az állvány alkalmassága és a jogszabályban, illetve a szabványban

előírt feltételek együttes megvalósulása esetén a baleset elkerülhető lett volna.

Az elsőfokú bíróság az ítélet 6-7. oldalán részletesen felsorolja, hogy a II. rendű terhelt mely munkavédelmi szabályokat szegte meg.

A Kúria arra is utal, hogy a jogkérdések is kizárólag a tényállásban rögzítettek alapulvételével vizsgálhatók és dönthetők el.

A II. rendű terhelt az irányadó tényállás szerint munkaszerződése alapján termelésirányító volt, akit a munkáltatója bízott meg 51 db előregyártott vasbeton szerkezet gyártásával, azok Sz.-i építési területre történő szállításának megszervezésével, a szállításához szükséges eszközök rendelkezésre állásának biztosításával. Ezt meghaladóan a megrendelő szóban megkérte a II. rendű terheltet, hogy - a fenti megrendelésen kívül - készítsen egy vázlatot egy olyan faállványról, amelyet az elemek sz.-i tárolására tudna felhasználni, és amelyet a megrendelő Gy.-ben készíttetne el.

A megbízást a II. rendű terhelt elfogadta, majd vázrajzot készített a betonelemek szállítására is alkalmasnak tartott faállványról, annak elkészítési munkafolyamatánál annak megerősítése, jobb teherbírása érdekében tanácsokkal látta el a faállvány összeállítását végző személyeket, a munka elvégzése után azonban nem ellenőrizte, illetve nem kérte számon, hogy az általa javasolt változtatásokat végrehajtották-e, azaz a tervei alapján elkészült eszköz alkalmas-e a szállítási feladatra.

A betonelemeket a II. rendű terhelt által tervezett szállításra alkalmatlan állványra a II. rendű terhelt irányításával helyezték fel, úgy, hogy azokat az I. rendű terhelt nem megfelelően rögzítette. Az állvány összeomlása és a nem megfelelő rögzítés - amelyek a II. rendű terhelt jelenlétében, az irányításával történtek - azonban együtt eredményezték azt, hogy a betonelemek elmozdultak, az egyik betonelem leesett és rázuhant a sértett gépkocsijára, a sértett halálát okozva.

Az irányadó tényállás alapján R. K. II. rendű terhelt bűnösségének megállapítása és cselekményének minősítése az anyagi jogi szabályokkal összhangban áll. A Tatabányai Törvényszék az elsőfokú ítéletében kifogástalan jogi érveléssel támasztotta alá a II. rendű terhelt bűnösségének a megállapítását és cselekményének a minősítését.

A Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján ugyanis az volt megállapítható, hogy a II. rendű terhelt az I. rendű terhelt-társával együtt megszegte a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Mvt.) 28.§ (1) bekezdésében meghatározott szabályt. E szabály értelmében az olyan munkahelyen, ahol be-, vagy

leesési veszély van, vagy a munkavállalót és a munkavégzés hatókörében tartózkodókat leeső tárgyak veszélyeztetik, elkerítéssel, lefedéssel, vagy más alkalmas módon kell a védelemről gondoskodni.

Ugyancsak közösen szegték meg az Mvt. 40.§ (1) bekezdésében meghatározott szabályt. E szabály értelmében a munkafolyamatot, a technológiát, a munkaeszközt, az anyagot úgy kell megválasztani, hogy az sem a munkavállalók, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségét és biztonságát ne veszélyeztesse. Az irányadó tényállás értelmében e szabály a II. rendű terheltre kiterjedt, ebből fakadó kötelezettségét pedig gondatlanságára visszavezethetően megszegte.

Megszegték továbbá a veszélyforrás elleni hatásos védelem szabályait tartalmazó Mvt. 44.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV.19.) FMM rendelet 22.§ (1) és (2) bekezdését.

R. K. II. rendű terhelte megszegte továbbá az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II.20.) SzCsM-EüM együttes rendelet 4. számú melléklet I. pont 1.2. pontjában, a 4. számú melléklet I. pont 1.3. pontjában, a 4. számú melléklet III. pont 12.5.4. pontjában, a 12.5.8. pontjában, továbbá a 12.5.9. pontjában szabályozottakat.

Megszegte még a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV.19.) FMM rendelet 56.§-ában írtakat is.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás tehát akkor, amikor pontosan megjelölte, hogy R. K. II. rendű terhelte milyen foglalkozási szabályok hatálya alatt állt, ezzel megállapította azt is, hogy személyében a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés alanyává válás feltételei - szemben a védő érvelésével - megállapíthatóak.

A Kúria az irányadó tényállás tükrében megállapítja azt is, hogy mind az elsőfokú bíróság, mind a másodfokú bíróság helyes következtetésre jutott annak vizsgálatánál, hogy a II. rendű terhelte foglalkozási szabályszegő magatartása és a sértett halála között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg, amelyet az I. rendű terhelte szabályszegő magatartása nem zár ki.

A Btk. 171.§ (1) bekezdésébe ütköző bűncselekményt az követi el, aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek

teszi ki, vagy testi sérülést okoz. Elkövető az lehet, aki valamely meghatározott foglalkozási szabály hatálya alatt áll. A foglalkozási szabályszegés a kötelezettség megszegésével megvalósított gondatlan magatartás, melynek során az elkövető e magatartása ellentétben áll az emberi élet, testi épség védelme érdekében alkotott foglalkozási szabállyal, biztonságot szolgáló rendelkezéssel, stb., és e magatartás közvetlen veszélyhelyzet előidézésére alkalmas.

Általánosságban a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége megítélése szempontjából relevánsnak tekinthetők mindazok a biztonságtechnikai előírások, amelyek egy adott munkafázishoz, illetve e munkafolyamatot irányító személy munkaköréhez kapcsolódnak.

A Kúria az irányadó tényállás alapján - az ügyben eljáró bíróságokkal egyetértve - azt állapította meg, hogy a munka közvetlen irányításával és elvégzésével megbízott II. rendű terheltektől körültekinvés nélkül járt el akkor, amikor az általa tervezett faállványok szállításra alkalmassága ellenőrzését elmulasztotta, majd az alkalmatlan faállványokon történő szállítást nem akadályozta meg, ahhoz hozzájárult.

Miután ugyanis a baleset részben R. K. II. rendű terheltektől munkakörében, az ő felügyelete alá tartozó személy munkavégzésével összefüggésben következett be, a Kúria maradéktalanul egyetértett az eljáró bíróságok helyes jogszabályi felhívásokkal alátámasztott jogi okfejtésével R. K. II. rendű terheltektől büntetőjogi felelőssége tekintetében.

A Kúria a védő által hivatkozott oksági mérce tárgyában megállapítja, hogy - amint azt a védő által Blutman Lászlótól citált Okozatosság, oksági mércék és a magyar bírói gyakorlat című tanulmány is tartalmazza, "a büntetőügyek vonatkozásában a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy az ítélezési gyakorlatban általánosan elfogadott a feltételek egyenértékűségének elve, ahol minden szükségszerű feltétel egyenértékűnek, és egyben oknak minősül." A "conditio sine qua non", vagyis a feltételek egyenértékűsége azt jelenti, hogy a tevékenység akkor tekinthető az eredmény okának, ha az adott cselekmény nélkül az eredmény nem következett volna be. Ha pedig a kiváltó okhoz további személy tevékenysége is hozzájárul, az okozatosság megállapítása attól függ, hogy az eredmény ezen új, idegen tényező hozzájárulása nélkül is ugyanúgy bekövetkezett volna.

Jelen ügyre értelmezve, nincs jelentősége annak, hogy időben melyik következett be előbb: az állvány összeomlása, vagy a rögzítő elemek elszakadása. Alkalmas állvány és megfelelő rögzítés esetén a baleset elkerülhető lett volna.

Mindezt figyelembe véve az eljáró bíróságok - az irányadó tényállás alapján - nem sértették meg a büntető anyagi jogszabály rendelkezéseit R. K. II. rendű terhelt bűnösségének a megállapításakor, és a terhére rótt bűncselekmény jogi minősítésénél, akkor, amikor a cselekményét a Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségének minősítették.

II/2. A Be. 416.§-ának (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután az II. rendű terhelt vonatkozásában minősítést érintő anyagi jogszabálysértés, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.

A Be. 423.§-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálatra figyelemmel a Kúria azt is megállapította, hogy az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok nem követtek el a fenti törvényhely szerint értelmezhető eljárási szabálysértést.

Mindezek miatt a Be. 426.§-a szerint a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott első- és másodfokú határozatot a Be. 424.§-a (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva hatályában fenntartotta.

III. A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416.§-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418.§-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416.§ (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421.§-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2016. január 14.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné